70291 ـ قربانی برای چه کسی واجب است؟ آیا مرد بودن شرط قربانی است؟

سوال

قربانی برای چه کسی واجب است؟ زن خانه‌داری که خودش درآمد دارد می‌تواند قربانی کند؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

علما درباره‌ی حکم قربانی اختلاف دارند که آیا واجب است و ترکش گناه دارد؟ یا سنت مؤکد است و ترکش مکروه؟

قول صحیح این است که قربانی سنت مؤکد است. پیش‌تر در پاسخ به سوال (36432) این مساله را بیان نمودیم.

برای وجوب یا استحباب قربانی شرط این است که شخص غنی باشد، یعنی قیمت قربانی اضافه بر نیاز خود و کسانی که سرپرستی‌شان با اوست باشد. بنابراین اگر شخص مسلمان حقوق ماهیانه‌ای می‌گیرد که این حقوق برایش کافی است و اضافه بر آن توانایی پرداخت هزینه‌ی قربانی را هم دارد، قربانی برای وی مشروع است.

اشتراط غنا و بی‌نیازی از این سخن رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ دانسته می‌شود که می‌فرماید: هر که [از نظر مالی] در وسعت بود و قربانی نکرد به مصلای ما نزدیک نشود به روایت ابن ماجه (۳۱۲۳). آلبانی در صحیح ابن ماجه آن را حسن دانسته است.

قربانی برای اهل خانه نیز مشروع است، زیرا پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرماید: بر اهل هر خانه در هر سال قربانی لازم است به روایت احمد (۲۰۲۰۷). حافظ ابن حجر در فتح الباری می‌گوید: سندش قوی است. آلبانی در صحیح سنن ابی داود (۲۷۸۸) نیز آن را حسن می‌داند.

در این مورد تفاوتی میان مرد و زن نیست و در صورتی که زن به تنهایی یا با فرزندانش زندگی می‌کند بر آنان قربانی [واجب یا مستحب] است.

در الموسوعة الفقهية (۵/ ۸۱) آمده است:

مرد بودن شرط وجوب یا استحباب قربانی نیست، و قربانی همانطور که بر مردان واجب [یا مستحب] است بر زنان نیز واجب [یا مستحب] است، زیرا ادله‌ی وجوب یا استحباب قربانی شامل همه می‌شود.

نگا: الموسوعة الفقهية (٥/ ٧٩ ـ ٨١).

والله اعلم